
ТЕОРІЯ, ІСТОРІЯ ТА ПРАКТИКА ЖУРНАЛІСТИКИ

УДК 004.774:[070:004](477.64)"364"

DOI 10.32840/cpu2219-8741/2024.4(60).3

О. О. Артамонова

e-mail: artamonova.alex2468@gmail.com; ORCID 0009-0006-0972-340X
Запорізький національний університет
вул. Університетська, 66 а, м. Запоріжжя, Україна, 69600

Т. А. Рогова

кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент
доцент кафедри журналістики
e-mail: tata_zahars@ukr.net; ORCID 0000-0002-3615-2861
Запорізький національний університет
вул. Університетська, 66 а, м. Запоріжжя, Україна, 69600

МУЛЬТИМЕДІЙНІСТЬ ОФІЦІЙНИХ ОНЛАЙН-ВИДАНЬ У ВОЄННИЙ ЧАС ПІД ЧАС ВИСВІТЛЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ ПОДІЙ

Мета дослідження – визначити особливості подачі інформації в мультимедійних онлайн-виданнях саме державних органів у воєнний час, проаналізувавши контент сайту Запорізької обласної державної адміністрації.

Методологія дослідження базується на використанні кількісно-якісного аналізу матеріалів на сайті ЗОДА (25.05.2023, 01.06.2024 та 29.06.2024.) на предмет оперативності подачі та використання засобів мультимедіа. Обрання дат пояснюється ракетними обстрілами міста та області: 25.05.2023 – удар по терміналу Міжнародного аеропорту «Запоріжжя», 01.06.2024 – удар по греблі Дніпровської ГЕС, 29.06.2024 – удар по середмістю Вільнянська, доречно проаналізувати, як сайт державного органу подає офіційну інформацію про патогенні інформаційні приводи, які мультимедійні засоби для цього використовує. Дослідження базується на використанні теоретичних та емпіричних методів. За допомогою спостереження та синтезу мультимедіа, опублікованих на сайті Запорізької обласної державної адміністрації, описано правила роботи в умовах надзвичайних ситуацій та основні вимоги до використання фото- та відеоконтенту.

Результати. Медійне поле у прифронтовому місті постійно вимушено пристосовуватися до постійних викликів: робота кореспондентів у небезпечних зонах, регулярні (перманентні) сигнали повітряних тривог, психологічні проблеми працівників редакцій, викликані постійними стресами, інтенсифікація потоку інформації, конкуренція, боротьба за увагу аудиторії у сегменті оперативності, точності подачі даних, поява локальних («цивільних» – із широкою тематикою контенту, яка оперативно підлаштовується під певні інформаційні приводи) мікромедіа, які існують лише в соціальних мережах тощо.

Аналіз джерельної бази, опублікованого на сайті ЗОДА (<https://www.zoda.gov.ua/>) контенту виявив таке: на сайтах офіційних органів дотримуються чинного законодавства на предмет висвітлення інформації патогенного характеру, інколи нівелюючи оперативністю, але дотримуючись законодавчих норм. Сьогодні саме практичні кейси розвиваються активніше за наукові розробки в царині соціальних комунікацій, що свідчить про швидкий розвиток медіаіндустрії під впливом мілітарних викликів. Наголошено на проблемі некоректного сприйняття аудиторією термінів «військова журналістика» та зазначено наслідки, яка несе ця ситуація.

Новизна полягає в першій спробі описати принцип подання чутливої інформації патогенного характеру на сайті обласної державної адміністрації прифронтового міста із залученням мультимедійних засобів.

Практичне значення. Результати дослідження можуть бути використані під час викладання дисциплін, пов'язаних із роботою пресслужб, діяльністю військових журналістів, під

час наповнення курсів з медіаграмотності, що цікаві здобувачам освіти, практичним журналістам для підвищення навичок та компетенцій, викладачам профільних факультетів.

Ключові слова: мультимедіа, фото- та відеоконтент, професійні стандарти, воєнний стан, юридичний аспект, журналістська етика.

I. Вступ

Повномасштабне вторгнення РФ на територію України багато в чому змінило масмедійну діяльність, зокрема, додавши їй ще більшої важливості не лише оперативності, а й наочності. Оскільки активно почали виникати Telegram-канали від різних адміністраторів, що швидко повідомляють інформацію, часом не завжди точну й перевірену, перед офіційними сайтами, зокрема державних органів, постали нові виклики та завдання для утримання уваги аудиторії.

Дослідники Н. Дащенко, О. Кушнір та Т. Решетуха зазначають, що збройні конфлікти XXI ст. вчергове підкреслили важливість дотримання цифрової безпеки журналістів, що спровокувало активну появу спеціалізованих тренінгів, курсів, проте й загострило проблему – відсутнє єдине спільне розуміння цього терміна як з боку медійників, так науковців та спільноти загалом [3]. Актуальною є розвідка Д. Гавловського, у якій автор зазначає: «Російські пропагандистські засоби впливу на суспільство стали більш гострими та жорсткими, інформаційний потік фейків настільки інтенсифікувався, що пересічним громадянам іноді важко проводити ідентифікацію інформаційних повідомлень як правдивих чи фейкових. Одним із факторів, що перешкоджають цьому процесу, є поширення фейків так званими «агентами впливу» – блогерами, лідерами думок, інфлюенсерами» [2, с. 41]. У такій ситуації особливо важливою є можливість отримувати інформацію з перевірених офіційних джерел. У дослідженні були використані праці таких авторів, як І. Копотун, І. Коропатнік, М. Микитюк, О. Павлюк, С. Пасіка, С. Петков, де висвітлені основні аспекти військової журналістики. Розвідка О. Тур'ян дозволила наголосити на особливостях діяльності журналіста в екстремальних умовах. У цій статті авторки використали результати досліджень змін сфери медіаграмотності у період з 24 лютого 2024 р., що проведено силами ЖТА.

У наукових працях, згаданих у цій розвідці, описано наслідки впливу повномасштабної війни на роботу онлайн-видань та контенту взагалі, а також специфіку підготовки медіапродукту в умовах воєнного стану. Існує низка чітко визначених законодавством України правил, які медійники, як і будь-які громадяни своєї країни, мають виконувати. Порушення таких норм провокують судові справи, кримінальні процеси; деякі як поодинокі, так і масові випадки можуть мати негативні наслідки для безпеки нашої країни. При цьому не лише приватні медіа, а й іноді пресслужби організацій безвідповідально ставляться до висвітлення заходів; недостатня обізнаність у сфері мультимедіа може наражати на небезпеку багато людей, зокрема через публікації адрес потрапляння ракет, місць розташування техніки, військових, маршрути пересування, будівництва оборонних споруд тощо.

Не лише журналісти та воєнні кореспонденти, а й працівники пресслужб мають проходити регулярні навчання з медіаграмотності в умовах воєнного стану, підвищуючи компетентність у додержанні визначених законодавством норм. Наразі особливо важливо дотримуватись законодавства і не публікувати тих даних, які можуть прямо чи опосередковано нести небезпеку державі та її громадянам.

II. Постановка завдання та методи дослідження

Мета дослідження – визначити особливості подачі інформації в мультимедійних онлайн-виданнях державних органів у воєнний час, проаналізувавши контент сайту Запорізької обласної державної адміністрації (25.05.2023, 01.06.2024 та 29.06.2024.) на предмет оперативності подачі та використання засобів мультимедіа. Обрання дат пояснюється ракетними обстрілами міста та області: 25.05.2023 – удар по терміналу Міжнародного аеропорту «Запоріжжя», 01.06.2024 – удар по греблі Дніпровської ГЕС, 29.06.2024 – удар по середмістю Вільнянська, доречно проаналізувати, як сайт державного органу подає інформацію про патогенний інформаційний привід та які мультимедійні засоби для цього використовує.

Дослідження базується на використанні теоретичних та емпіричних методів. За допомогою спостереження та синтезу мультимедіа, опублікованих на сайті Запорізької обласної державної адміністрації, описано правила роботи в умовах надзвичайних ситуацій та основні вимоги до використання фото- та відеоконтенту.

III. Результати

Розмежування діяльності журналістів і ототожнення військової журналістики з військовим напрямком, відповідно, ототожнення військового та людини, відповідальної за інформаційний матеріал, сприяло радше підміні понять, ніж якісному інформуванню населення. Через це вважаємо, що в суспільстві активно просувалась думка, що термін «військова журналістика» введено, аби уникати відповідальності за посягання на журналістські стандарти та свободу слова. У навчально-практичному виданні «Військова журналістика. Український аспект» І. Копотун, І. Коропатнік, М. Микитюк, О. Павлюк, С. Пасіка, С. Петков вказували: «За таким підходом теорії виявилися недостовірними і виявилось, що військова журналістика поступово втрачає будь-який

зв'язок з універсальною та повністю модифікується в пропаганду, а цивільна – навпаки, набуваючи рис мілітарної, наслідуює й найгірші її вади» [7, с. 363].

Важливо, що військовий журналіст – це не медійник армії, а людина, яка в цілому розповідає суспільству про армію, бойові дії та зрештою наслідки, які вони мають. Через таку суперечливість та всеохопність поняття науковці не можуть дати єдиного, максимально повного визначення військовій журналістиці. Окрім того, спостерігається ситуація, коли практично медійна діяльність розвивається набагато швидше, ніж теоретичне підґрунтя, оскільки далеко не всі «робочі» ситуації прописані в підручниках, постійно виникають нові жанрові різновиди та гібриди, існує попит від аудиторії на документальний мультимедійний контент, але при цьому він не має суперечити законодавчим вимогам.

Працюючи в небезпечних умовах, зокрема прифронтового міста, журналісти теж можуть стати жертвами обстрілів, зокрема повторних. Наприклад, 5 квітня 2024 р. після потрапляння ракети в один із районів Запоріжжя рятувальники та медійники виїхали на місце, проте російські окупанти повторно обстріляли цю саму локацію, і кількість жертв серед цивільних, журналістів, рятувальників зростає. НСЖУ повідомило, що на кінець травня 2024 р. щонайменше 91 медійник загинув на війні [5].

Для деякого військовий журналістика майже не відрізняється від роботи в зонах стихійних лих (паводки, пожежі тощо) чи в поодиноких випадках тероризму. У зв'язку із цим деякі онлайн-словники розширили діапазон її визначень до всіх різновидів екстремальної діяльності. Зокрема, О. Тур'ян у своїй роботі «Психологічний аналіз сутності та ознак діяльності журналіста в екстремальних умовах» вказує, що екстремальна журналістика – це один із напрямів журналістики, в якому збір та аналіз інформації для підготовки публікацій у ЗМІ ведеться безпосередньо в зонах бойових дій, етно-релігійних та інших збройних конфліктів, районах надзвичайних положень, природних та техногенних катастроф [12, с. 59]. Авторка наголошує, що робота журналіста ускладнена самою ситуацією, в якій він виконує свої професійні обов'язки, а також ризиком для його життя і здоров'я.

Раніше друкована офіційна преса, сьогодні в більшості онлайн-видання, часто виконують функції ідеологічного й політичного впливу, які є необхідними для підтримки мотивації соціуму та інформування населення. Дослідник А. Слободянюк у роботі «Роль громадської думки в процесі демократизації влади» виокремив такі політичні функції, характерні для медіа:

- інформаційна – отримання, обробка та розповсюдження інформації про діяльність усіх найважливіших елементів політичної системи. Загальною тенденцією сучасного суспільного розвитку є панування та різке збільшення частки інформації, що отримується завдяки ЗМІ, а не з безпосереднього досвіду індивіда та міжособистісного спілкування;

- освітня функція – повідомлення інформації, що доповнює знання про політику й політичний процес, яку отримують громадяни в закладах освіти;

- політичної соціалізації – засвоєння норм, цінностей та зразків поведінки, сумісних із нормальним функціонуванням системи;

- критики та контролю – формування думок і поглядів на те, що відбувається [11, с. 17–20].

Зауважимо, що такі функції характерні й під час висвітлення надзвичайних подій, таких як обстріли населених пунктів, жертви, руйнування, спричинені ворожою зброєю. Показовим є відеозвернення та включення в марафон «Єдині новини» Івана Федорова, голови ЗОДА з 2 лютого 2024 р. після обстрілів. Традиційно очільник ЗОДА коментував події із салону авто, використовуючи функцію розмитого тла; пізніше – проводив пресконференції, відповідаючи на запитання журналістів у приміщенні адміністрації, на тлі офіційного банера. Наголосимо: після активних обстрілів міста КАБама (з 22 вересня 2024 р. у момент підготовки статті. – *Прим. авт.*) І. Федоров частіше з'являється саме на локаціях, відповідає на коментарі кореспондентів, записує недільні відеозвіти про життя прифронтового регіону з місць влучання ворожих ракет, снарядів.

Оскільки росія воює не лише на полі бою, а й у кіберпросторі, то боротися Україні доводиться не лише з фізичним ворогом, а й з «невидимим» – дезінформацією. З 2014 р. країна-агресорка веде активну політику пропаганди, захоплює частоти українських теле- та радіоканалів, а також створює інформаційний вакуум на захоплених територіях. Підкреслимо: боротьба наших журналістів, пресслужб та спецслужб триває й у міжнародній площині, адже фейки росія поширює й у закордонних медіа, просуваючи характерні нарративи: українці – націоналісти, керівництво країни – ставленники західних держав, Україна – ніколи не була самостійною країною, а є історично частиною росії тощо.

Автори звіту «Трансформація сфери медіаграмотності в умовах повномасштабної війни в Україні» за лютий–червень 2022 р. Д. Дуцик, Д. Орлова та Г. Будівська наголошують, що з початком повномасштабного російського вторгнення ще більше зростає потреба в захисті громадян в інформаційному просторі: «Йдеться як про кіберзахист, так і про стійкість до дезінформаційних впливів. Вміння вибудувати власний цифровий захист, зберігати емоційну та психологічну стійкість і критично сприймати інформацію – це ключові навички, необхідні в умовах війни» [4].

Як зазначає доктор наук із соціальних комунікацій В. Ковпак, «ЗМІ України – це весь спектр мас-медіа, що зареєстровані і виходять у світ в Україні. Інформаційна взаємодія тих чи інших інститутів суспільства зазвичай відбувається не з метою вплинути на ідейно-політичні та моральні позиції один одного, а з метою ідейно вплинути на інші соціальні інститути, аби подіяти на суспільство загалом» [6, с. 8]. Безпосередня діяльність цих інститутів впливає на роботу засобів масової інформації, деформує їх основні концепції та створює нові форми, жанри і сприяє формуванню суспільної думки усередині країни та в окремому регіоні.

«А що робити, якщо?..» – війна активізувала це питання, спричинила виникнення в медійному просторі низку ситуацій та юридичних дилем, які досі були не актуальними, або взагалі вперше виникли в діяльності редакцій. При цьому нерозуміння та запитання виникають не лише в журналістів та комунікаціоністів, але й у активістів та звичайних небайдужих громадян. Зокрема, ідеться про публікації в соціальних мережах, месенджерах, де повсякчас не вказуються першоджерела, виникає неперевірена чи недостовірною інформація, але автори каналів жодної відповідальності не несуть. У зв'язку з введенням воєнного стану конституційні права і свободи людини і громадянина можуть обмежуватися, наприклад, таємниця листування, недоторканність житла, свобода слова, свобода пересування тощо, згідно зі ст. 8 ЗУ «Про правовий режим воєнного стану». Водночас обмеження прав не означає їх скасування, скоріш такі зміни стосуються особливостей їх реалізації [9]. Зокрема, свобода слова обмежується вимогою не поширювати певну інформацію.

Так, 24 березня 2022 р. оприлюднено спільні вимоги та рекомендації Офісу Президента України, Кабінету Міністрів України та Служби безпеки України, відповідно до яких, категорично забороняється знімати не лише військові об'єкти, переміщення українських військ і техніки, місць дислокації та роботи сил протиповітряної оборони тощо, а й місця розташування об'єктів цивільного захисту. Крім цього, діє заборона на демонстрацію ракет у момент польоту і місця, куди вони потрапили, місця обстрілів та влучання снарядів, будь-які ідентифікатори локацій у місцях обстрілів, як-то назви вулиць, зупинок, метро, магазинів тощо в режимі реального часу. Забороняється також надавати оцінку наслідкам руйнувань у результаті ворожих ударів, обстрілів чи диверсій. Ці вимоги не регулюють цілковито сферу медіа, проте безпосередньо стосуються повсякденної діяльності. Так, ст. 114 Кримінального кодексу України передбачає кримінальну відповідальність за несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану [8]. Ця стаття застосовується до всіх громадян України. Так, перші тижні повномасштабного вторгнення люди публікували чимало забороненої інформації у соцмережах та месенджерах, чим допомагали ворогу, тоді як журналісти намагалися її обмежувати. Це й досі залишається проблемою, зокрема на території ведення активних бойових дій.

Міністерство цифрової трансформації вирішило внести зміни до ухваленої у 2015 р. постанови, яка регулює оприлюднення відкритих даних. «Міністерство зацікавлене у відновленні роботи веб-порталу та реформи загалом, проте певні дані містять інформацію, яка може зашкодити життю громадян і об'єктам критичної інфраструктури», – пояснили у відомстві. Тоді ж Міністерство оприлюднило Рекомендації щодо переліку наборів даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних під час воєнного стану. Інформацію дійсно подавали однак без уточнення:

- найменування та адреси місцерозташування об'єктів критичної інфраструктури;
- найменування та адреси місцерозташування військових частин та формувань Збройних Сил України, правоохоронних органів, Служби безпеки України, розвідувальних органів України, державної спеціальної служби транспорту, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України [10, с. 1–2].

Цих вимог мають дотримуватися й працівники пресслужб. На прикладі публікацій на сайті Запорізької обласної державної адміністрації за 25.05.2023 – удар по терміналу Міжнародного аеропорту «Запоріжжя», 01.06.2024 – удар по греблі Дніпровської ГЕС, 29.06.2024 – удар по Вільнянську продемонстровано приклади коректного використання засобів мультимедіа в умовах воєнного стану. Так, 25 травня близько 16:00 рашисти здійснили удар по терміналу Міжнародного аеропорту «Запоріжжя». У цей день на сайті було опубліковано 5 матеріалів, у жодному з них не йшлося про цю атаку. І навіть у традиційному зведенні про наслідки ворожих обстрілів, опублікованому на наступний день, не згадали про цей удар. Причина – аеропорт – об'єкт критичної інфраструктури, що має стратегічне значення. Фото зруйнованого терміналу, зроблені очевидцями, раніше потрапили до мережі, і їх почали поширювати комерційні медіа.

Першого червня близько 03:00 в Запоріжжі пролунали потужні вибухи. Тоді постраждали об'єкти критичної інфраструктури, три навчальні заклади та житлові будинки. Один з матеріалів на сайті Запорізької обласної державної адміністрації демонструє процес ліквідації наслідків

ворожого удару. Інформаційно матеріал підкріплено і фото, і відео, що дає читачу більше інформації про ситуацію, викликає в нього емоції. Усього за цей день було опубліковано 7 матеріалів, лише один стосувався цієї атаки.

Пізніше 29 червня рашисти атакували Вільнянськ. Проте на сайті дотримувалися інформаційної тиші і матеріал про ліквідацію наслідків ворожих влучань з'явився тільки наступного дня – 30 червня. Ця публікація також підкріплена і фото, і відеосюжетом для досягнення ефекту присутності на місці трагедії. У цей день на сайті опубліковано п'ять матеріалів, з яких один стосується безпосередньо інформаційного приводу, а інший – оголошення про день жалоби.

Крім цього, в умовах війни особливої перевірки потребує інформація, яка безпосередньо стосується ведення бойових дій завдяки особливій експертизі, тому фактчекери часто залучають військових. «Фактчекери мають справу з інформацією, яка може завдавати шкоди життям багатьох людей і впливати на хід війни, тому точність роботи є дуже важливою», – розповідає В. Романюк [цит. за 1], заступниця головного редактора проєкту StopFake. Якщо до повномасштабного вторгнення фактчекінг був прерогативою громадських організацій та незалежних медіа, то наразі в цю роботу включилися державні інституції, зокрема Центр з протидії дезінформації й Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки. Роз'яснювальна робота ведеться всюди, зокрема й у соцмережах, а деякі особливо небезпечні фейки спростовують навіть у відеозверненнях Президента України.

Ще однією загрозою у прифронтовому місті є контент блогерів, які у числі перших потрапляють на місце події (влучання ракет, КАБів, ФАБів), доволі емоційно «ведуть репортажі», дозволяючи собі демонструвати локації обстрілів, їх масштаб, поведінку постраждалих, роботу рятувальників, поліцейських тощо. Метою таких матеріалів може бути як самопіар, так і збір коштів для постраждалих, завдяки демонстрації такої інформації, що викликає жаль, біль та інші схожі емоції. Наразі українські медіа продовжують створювати та поширювати контент з медіаграмотності, зокрема, звіти з медіамоніторингу, аналітичні публікації та звіти, освітній контент (спрямований на спростування міфів та стереотипів і викриття фейків та дезінформації). Розважальний контент у перші роки повномасштабного вторгнення практично зник з ефірів українських телеканалів, у тому числі через спільний марафон каналів «Єдині новини».

IV. Висновки

Головною вимогою до працівників медіа у воєнний час є дотримання національного та міжнародного законодавства, а також етичних кодексів, зокрема Кодексу етики українського журналіста, Декларації принципів поведінки журналістів та інших міжнародних стандартів професійної етики. Водночас журналісти часто стикаються зі змінами, які регулюють їхню діяльність під час війни на законодавчому рівні. Трапляються випадки, коли надзвичайна ситуація, спровокована війною, у редакції трапляється вперше, і саме практичний прецедент далі є об'єктом наукового дослідження, а власне журналісти (а не науковці) вирішують її швидко, більше спираючись на інтуїцію чи знання, отримані на тренінгах та курсах, ніж на інформацію в підручниках. Особливо помітно це в умовах прифронтового міста.

З'ясовано, що матеріали на офіційних сайтах державних органів подаються не завжди оперативно, як це роблять Telegram-канали чи інші комерційні (локальні) медіа, блогери, оскільки пресслужба дотримується низки законів щодо обмеження подання інформації до певного моменту, проте, коли про це можна говорити назагал, залучається мультимедійний контент для демонстрації ефекту присутності. Подача патогенної інформації відбувається лаконічно, завжди зазначається експертна думка з посиланням на першоджерело (представники ДСНС, поліції, військові).

Список використаної літератури

1. Білоусенко О. Фактчекери – це сапери, які знешкоджують інформаційні міни. *ДМ. Media Sapiens*. URL: <https://ms.detector.media/manipulyatsii/post/29254/2022-03-30-faktchekerytse-sapery-yaki-zneshkodzhuuyut-informatsiyni-miny/> (дата звернення: 20.07.2024).
2. Гавловський Д. Українське військо та пропаганда Кремля: типологія фейкових нарративів. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2024. № 2 (58). С. 41–46.
3. Дашенко Н., Кушнір О., Решетуха Т. Цифрова безпека журналістів регіональних медіа: актуалізація в умовах війни. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2024. № 1 (57). С. 37–44.
4. Дуцик Д., Орлова Д., Будівська Г. Аналітичний звіт «Трансформація сфери медіаграмотності в умовах повномасштабної війни в Україні» за лютий – червень 2022 року. URL: https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2022/07/Transformation-medialiteracy_UA-1.pdf (дата звернення: 20.07.2024).
5. Інформаційна служба НСЖУ. Список журналістів, які загинули від початку повномасштабної російської агресії (оновлено). *НСЖУ*. URL: <https://nsju.org/novini/arman-soldin-stav-14-ym-mediapraczivnykom-shho-zagynuv-pry-vykonanni-profesijnyh-obovyazkiv/> (дата звернення: 04.08.2024).

6. Ковпак В., Пенчук І. Медіасфера як простір соціальних інститутів та соціальних смислів української діаспори. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2014. № 3. С. 8–11.
7. Копотун І., Коропатнік І., Микитюк М., Павлюк О., Пасіка С., Петков С. Військова журналістика. Український аспект: становлення української військової журналістики; місце військової журналістики у медіапросторі в період воєнного стану; правові підстави діяльності військових журналістів під час воєнних дій. Київ: ВД «Професіонал», 2023. 676 с.
8. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення протидії несанкціонованому поширенню інформації про направлення, розміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчиненому в умовах воєнного або надзвичайного стану: Закон України від 24.03.2022 р. № 2160-IX. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2160-20#Text> (дата звернення: 20.07.2024).
9. Про застосування і скасування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій): Указ Президента України від 22.05.2024 р. № 340/2024. *Офіційний сайт Президента України*. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3402024-50897> (дата звернення: 20.07.2024).
10. Рекомендації щодо переліку наборів даних які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних. *Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України*. 2023. 46 с.
11. Слободянюк А. Роль громадської думки в процесі демократизації влади (історико-соціологічний аспект). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка Серія: Соціологія. Психологія. Педагогіка*. 2001. С. 17–20.
12. Тур'ян О. Психологічний аналіз сутності та ознак діяльності журналістів в екстремальних умовах. *Вчені записки Таверійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2017. Т. 28 (67). № 1. С. 58–64.

References

1. Bilousenko, O. (2022). Faktchekery – tse sapery, yaki zneshkodzhuiut informatsiini miny [Fact-checkers are sappers who defuse information mines]. *DM. Media Sapiens*. Retrieved from <https://ms.detector.media/manipulyatsii/post/29254/2022-03-30-faktchekerytse-sapery-yaki-zneshkodzhuyut-informatsiyni-miny/> [in Ukrainian].
2. Havlovskiy, D. (2024). Ukrainse viisko ta propahanda Kremli: typolohiia feikovykh naratyviv [Ukrainian military and Kremlin propaganda: a typology of fake narratives]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Sotsialni komunikatsii*, 2 (58), 41–46 [in Ukrainian].
3. Dashchenko, N., Kushnir, O., & Reshetukha, T. (2024). Tsyfrova bezpeka zhurnalistiv rehionalnykh media: aktualizatsiia v umovakh viiny [Digital security of regional media journalists: actualization in wartime]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Sotsialni komunikatsii*, 1 (57), 37–44 [in Ukrainian].
4. Dutsyk, D., Orlova, D., & Budivska, H. (2022). Analitychnyi zvit «Transformatsiia sfery mediahramotnosti v umovakh povnomasshtabnoi viiny v Ukraini» za liutyi-cherven 2022 roku [Analytical report «Transformation of the sphere of media literacy in the conditions of a full-scale war in Ukraine» for February – June 2022]. *Jta.com.ua*. Retrieved from <https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2022/07/Transformation-medialiteracy-UA-1.pdf> [in Ukrainian].
5. Informatsiina sluzhba NSZhU. Spysok zhurnalistiv, yaki zahynuly vid pochatku povnomasshtabnoi rosiiskoi ahresii (onovleno) [Information Service of the Ukrainian Journalists Union. List of journalists who have died since the beginning of the full-scale Russian aggression (updated)]. (2024). *NSZhU*. Retrieved from <https://nsju.org/novini/arman-soldin-stav-14-ym-mediapraczivnykom-shho-zagynuv-pry-vykonanni-profesijnyh-obovyazkiv/> [in Ukrainian].
6. Kovpak, V., & Penchuk, I. (2014). Mediasfera yak prostir sotsialnykh instytutiv ta sotsialnykh smysliv ukrainskoi diaspory [Mediasphere as a space of social institutions and social meanings of the Ukrainian diaspora]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Sotsialni komunikatsii*, 3, 8–11 [in Ukrainian].
7. Kopotun, I., Koropatnik, I., Mykytiuk, M., Pavliuk, O., Pasika, S., & Pietkov, S. (2023). *Viiskova zhurnalistyka. Ukrainskyi aspekt: stanovlennia ukrainskoi viiskovoi zhurnalistyky; mistse viiskovoi zhurnalistyky u mediaprostori v period voiennoho stanu; pravovi pidstavy diialnosti viiskovykh zhurnalistiv pid chas voiennykh dii* [Military journalism. Ukrainian aspect: the formation of Ukrainian military journalism; the place of military journalism in the media space during martial law; legal foundations of the activities of military journalists during military operations]. Kyiv: VD «Profesional» [in Ukrainian].
8. On amendments to the Criminal and Criminal Procedure Codes of Ukraine to ensure counteraction to unauthorized dissemination of information about the sending, movement of weapons, armaments and ammunition to Ukraine, the movement, relocation or deployment of the Armed Forces of Ukraine or other military formations formed in accordance with the laws of Ukraine, committed in conditions of martial law or a state of emergency. № 2160-IX (2022). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2160-20#Text> [in Ukrainian].

9. Decree of the President of Ukraine On the application and abolition of personal special economic and other restrictive measures (sanctions) Activity from May 22 2024, № 340/2024. Retrieved from <https://www.president.gov.ua/documents/3402024-50897> [in Ukrainian].
10. Rkomendatsii shchodo pereliku naboriv danykh yaki pidliahaiut opryliudnenniu u formi vidkrytykh danykh na Yedynomu derzhavnomu veb-portali vidkrytykh danykh [Recommendations on the list of datasets to be published as open data on the Unified State Open Data Web Portal]. (2023). *Ofitsiynyi sait Ministerstva tsyfrovoi transformatsii Ukrainy*. 46 s.
11. Slobodianiuk, A. (2001). Rol hromadskoi dumky v protsesi demokratyzatsii vlady (istoryko-sotsiologichnyi aspekt) [The role of public opinion in the process of democratization of power (historical and sociological aspect)]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka Serii: Sotsiologhiia. Psykholohiia. Pedahohika*, 17–20 [in Ukrainian].
12. Turian, O. (2017). Psykholohichnyi analiz sutnosti ta oznak diialnosti zhurnalistiv v ekstremalnykh umovakh [Psychological analysis of the essence and characteristics of journalists' activities in extreme conditions]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii*, 28 (67), 58–64 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 30.09.2024.

Received 30.09.2024.

Artamonova O., Rohova T. Multimediality of Official Online Media in Wartime When Covering Emergency Events

The purpose of the study is to determine the peculiarities of information presentation in multimedia online publications of state bodies especially in wartime by analysing the content of the Zaporizhzhia Regional State Administration (hereinafter – ZRSA) website.

The research methodology is based on the use of quantitative and qualitative analysis of materials on the ZRSA website (25.05.2023, 01.06.2024 and 29.06.2024) for the efficiency of presentation and use of multimedia. The choice of dates is explained by the rocket attacks on the city and the region: 25.05.2023 – a strike on the terminal of Zaporizhzhia International Airport, 01.06.2024 – a strike on the Dnipro hydroelectric power station dam, 29.06.2024 – a strike on the centre of Vilniansk city, so, in authors' opinion, it is appropriate to analyse how the website of a state body presents official information on pathogenic informational occasions and what multimedia it uses for this purpose.

Results. The media field in a near-frontline location is constantly forced to adapt to ongoing challenges: the work of correspondents in dangerous areas, regular (permanent) air raid alarms, psychological problems of editorial staff caused by chronic stress, intensification of the information flow, competition, struggle for the audience's attention in terms of efficiency, accuracy of data presentation, the emergence of local («civilian» – with a wide range of content that is quickly adapted to certain news events – authors' note) micro-media that exist only in social networks, etc.

The analysis of the source base of content published on the website of the ZRSA (<https://www.zoda.gov.ua/>) revealed that the websites of official bodies comply with the current legislation in terms of covering information of a pathogenic nature, sometimes at the expense of efficiency, but in compliance with legal norms. It was noted that today, practical cases specifically are developing more actively than academic developments in the field of social communications, which indicates the rapid development of the media industry under the influence of military challenges. The problem of incorrect perception of the term «war journalism» by the audience was emphasized and the consequences of this situation were noted.

The scientific novelty lies in the first attempt to describe the principle of presenting sensitive information of a pathogenic nature on the website of the regional state administration of a near-frontline city using multimedia.

Practical significance. The results of the study can be used in teaching disciplines related to the work of press services, the activities of military journalists, in filling media literacy courses that are of interest to students, practical journalists to improve their skills and competencies, and to teachers of specialised faculties.

Key words: multimedia, photo and video content, professional standards, martial law, legal aspect, journalistic ethics.